

هه ره شه کانی سوپای تورک خودزینه وه له قهیرانه ناو خوییه کان

پاریزه: کهیفی مستهفا علی

تورکیای ئیستا دروستکراو به ریبازی و بهرنامهی سکۆلاری له جه وه هردا ناسیونالیستی له سهر دهستی نه تاتورک له دواي کۆتایی هاتنی جهنگی جیهانی و نه مان و له پالیهک هه ئه وه شان وه ی ئیمیراتۆریه تی عوسمانی و خۆشکاندنه وه ی دهو له تی تازه دامه زراوی تورکیا به لای رۆژئاواوی سه رکه تو له جهنگ، تیگه یشتن و خویندنه وه ی واقعی نه وی رۆژی بیاریار و سیاسه ته داره کانی تورک له هاوکیشه سیاسیه کانی جیهان و گرنگی تورکیا نه و سه رده مه ش له رووی جیۆیۆله تیکی بۆ رۆژئاوا سه ره رای شکست خواردنی نه و ئیمیراتۆریه ته به لام له سه ر کلتور و پاشماوه ی ئیمیراتۆریه تی عوسمانی و بۆ خۆ دۆزینه وه له سزاکانی دهو له ته براوه کانی جهنگ، سیاسیه کانی نه وسای تورک توانیان خۆیان و گه له که یان بیاریزن و بهرزه وه ندییه نه ته وه کانیشیان نه ک ههر بیاریزن به لکو گه شه شیان پیدهن له سه ر حسابی به شیک له نه ته وه کانی تری وه کو کورد و نه رمهن و نه وانی تریش، نه و ره وته ش دریزه ی کیشا له سه ر لاشه و مه عاناتی گه لانی تر که تا کو ئیستا دریزه ی هه یه، دواي روخانی بلوکی رۆژه لات، تورکیا نه و گرنگیه ی خۆی له ده ست داو به پله ی جارن بایه خی نه ما کیرقی گرنگی تورکیا رۆژ به رۆژ له دابه زیندا بوو تا گه یشته رووداوه کانی سییته مبه ر و راگه یاندنی جهنگی دژه تیروور و رابه رایه تی کردنی له لایهن نه مریکا به پله ی یهک و رۆژئاوا نه گه ر سه رنج بده ین گۆرانکاریه کانی سیاسه تی جیهان تورکیا له هاوکیشه سیاسیه کان به زۆری له په راویزدایه که نه و په راویز خسته ش بۆ زور هۆکار ده گه ریته وه، که گرنگترینیان ییداگرتنی سوپایه و وهک دامه زراوه یهک هه میشه هه ره شه له ههر حکومه ت و ده سه لاتی مه ده نیانه ی دیموکراسخواز له تورکیا ده کات، تا کو رۆژگاری نه مرو پیرۆزیه نه ته وه یه کانی خۆی له سه ر حسابی مافه کانی مرو ف نه ته وه کانی تر بهرجه سته ده کات و به ناوی بهرزه وه ندی نه ته وه ی سه رده ست سل له هیج به ها مرو فایه تیه کان و یاسا نیو دهو له تیه کان ناکاته وه، سه ره رای داته یینی باری نابووری وولاتی تورکیا به دریزایی میژوو که له میژووی کۆندا زور به ئسانی بۆیان ده لوا وهک گه لیکي شه رانگیز و یهیدا کردنی بزویو ژیانیان په لاماری

نهتهوهو گهلهکانی هاوسیپان بدن کهله واقعی نهوی رۆژیدا لۆجیکی هیز زمان حالی دهولت و ئیمیراتۆریهتهکان بوو، تاكو ئیستاش لهگه‌دا بیت سه‌ره‌رای نهو هه‌موو گۆرانکاریانه‌ی که له جیهاندا روویانداوه تاكو ده‌گاته نه‌مرۆ تورکیا و جه‌نه‌راه‌کانی نه‌یانتوانیوه خۆیان لهو عه‌قلیه‌ته و کلتوره بۆماوه‌یه ده‌رباز بکه‌ن، دیاره نه‌وان له بیریان چۆته‌وه که یه‌کیته سۆقیه‌تی جاران نه‌ماوه، له ساڵی 2003 دا له کاتی جه‌نگ نه‌میریکا به‌سه‌ر رژیمی دکتاتۆری به‌غدا به‌ردباران و سوکایه‌تی پیکردنی هیزه‌کانی نه‌میریکا هه‌روا به ئاسانی تیپه‌ر ده‌بیت، تاكو ئیستا وولاتی تورکیا نه‌یتوانیوه پیگه‌یه‌کی نابووری به‌هیز له وولاته‌که‌ی پیکه‌وه بنیت که بتوانیت لهو لایه‌نه‌وه قه‌ره‌بووی فاکنه‌ره له ده‌ست چووه‌کانی خۆی که زه‌مه‌ن و جیۆیۆله‌تیک ده‌یخولقینن ده‌سته‌به‌ر بکات، تورکیای ئیستا له هه‌ناوی خۆیدا گۆره‌پانیکی پر قه‌یران و کیشه‌یه بیگومان چاره‌سه‌ری بۆ نه‌ دۆزیته‌وه نه‌ته‌رنا‌تیفه‌کانی دیار نه‌کات ناتوانیت به‌وه به‌ ژبانی ئاسایی خۆی وه‌ک ده‌ولته‌تی ئیستای تورکیا بدات، بۆیه جه‌نه‌راه‌ه سه‌ر ده‌سته‌کانی سوپا به‌ حوکمی نه‌و واقعه‌ی که ئیستا له کوردستانی باشووردا هه‌یه و رۆژ به رۆژ به‌ نسه‌ت نه‌میریکا و به‌رژه‌وه‌ندیه جیهانیه‌کانیش رۆژ و کاریگه‌ری خۆی ده‌سه‌بینی و له به‌وه‌دایه به هه‌ر نرخیکی و هه‌ر باجیک بیت ویستوویانه له باری به‌ه‌ن و کیشه و گه‌رتی بۆ بخولقینن، ده‌نا نه‌وان زۆرباش دنیان له‌وه که ئۆیه‌راسیۆنی سه‌ربازی چاره‌سه‌ری کیشه‌ی سیاسی نه‌ته‌وه‌یه‌کی بیست ملیۆنی نیه خوشیان نایانه‌ویت (PKK) قه‌لاچۆ بکه‌ن، نه‌گه‌ر نا ریگه ئاسانتر و له بارتر هه‌یه بۆ چاره‌سه‌ر کردنی نه‌و کیشه‌یه و چاره‌سه‌ر کردنی له بنه‌ما چه‌سپاوه‌کانی به‌رژه‌وه‌ندی وولاتی تورکیایه وه‌ک ده‌ولت و رزگاربوونیشه له چه‌ندین قه‌یرانی ناوخۆیی، هه‌ریمی به نه‌و‌رویشا‌هوه، نه‌و گه‌رنگیه‌ی له رووی جوگرافی و جیۆیۆلۆتیک که سه‌رده‌میک له تورکیا نۆق‌ره‌ی گه‌رتبوو به د‌ل‌مان بیت یان نا نه‌وا نه‌مرۆ کوردستانی باشوور د‌ل‌ی نه‌و پیگه جیۆیۆله‌تیکه هه‌ر وا به ئاسانیش نه به تورک، نه‌وانی تر که چاویان به کورد هه‌ئنایه‌ت و خواستیانه تا دنیا دونه‌یه هه‌ر به داگیر کراوی ژیر ده‌سته‌ی ب‌م‌ین‌یه‌وه و پارویه‌کی ئاسان نیه به زه‌مانه‌تی یه‌ک ریزی کورد و جوانتر کردنی نه‌زموونه‌که‌ی و زیاتر گه‌رنگیدان به بنه‌ماکانی دیموکراسی و یاراستنی مافه‌کانی مرۆف، به عه‌قلانیتر هه‌نگاونان به‌وه هیرش بردن له جیاتی مانه‌وه‌ی له سه‌نگه‌ری به‌رگری چونکه به د‌ن‌یا‌یه‌وه مافی ئیمه له لای نه‌وان زه‌وت کراوه نه‌ک به پیچه‌وانه‌وه که ده‌بیت ئیمه له سه‌نگه‌ری هیرش و سه‌ر کۆنه کردنیان دابیت، نه‌وه‌ک لییان

بپاریرینه‌وه هیرش نه‌که‌نه سه‌رمان، بیویسته له ناوه‌نده جیهانیه‌کان زیاتر ریسوا بکه‌ین و مه‌سه‌له ره‌واکه‌شمان گه‌شاه‌تر و یاسایانه بخه‌ینه به‌رده‌م ناوه‌نده‌کانی هیز به‌رده‌وام رای گشتی جیهانی.